

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. ČLOVĚK A DEMOKRACIE

Téma: Lidská práva

Předmět: Občanská nauka

Ročník: 1. Střední odborné učiliště, pro třídy se speciálními vzdělávacími potřebami

Klíčová slova: Lidské právo, druhy, orgány, úmluvy

Škola: Střední odborné učiliště Hluboš

X 13-17:53

METODICKÝ POSTUP

1. strana - Základní znaky
2. strana - Metodika
3. strana - Listina základních práva svobod
4. strana - Historie lidských práv
5. strana - Orgány k dodržování lidských práv
6. - 8. strana - Obsah Listiny základních práv a svobod
9. strana - Úmluva o právech dítěte
10. strana - Použité zdroje

X 13-17:47

ČLOVĚK JAKO OBČAN

LIDSKÁ PRÁVA

Listina základních práv a svobod - Ústava 1.1.1993

- pojetí lidských práv je spjato:

- a) s myšlenkami spravedlnosti
- b) s občanským právem na svobodu projevu
- c) s hlasovacím právem
- d) s kulturním právem
- e) s právem na zdravotní péči
- f) s právem hospodářským
- g) s právem sociálním

XI 23-15:25

historie pávod - Platon - řecký filosof

historie se týká vztahu jedince a státní moci

HISTORIE

- Tomáš Akvinský - náboženský základ
- 1215 - Magna charta liberatum - Velká listina svobod - definovala omezení královské moci - stanovila základní práva přinášející omezení pravomoci Jana Bezzemka anglickými barony
- 1679 Habeas Corpus Act - zákon o osobní nedotknutelnosti požadoval, aby zadržená osoba byla předvedena před soud a ten má rozhodnout, zda je to v souladu se zákonem
- 1789 Deklarace práv člověka - Francie - lidé se rodí svobodní a rovni, svoboda spočívá v možnosti činit vše, co neškodí druhým
- 1941 vyhlásil prezident Roosevelt 4 základní svobody : slova a vzáňní, od nedostatku a od strachu
- 1945 - Charta lidských práv (USA, Velká Británie, Sovětský svaz, Čína)
- 1948 - Všeobecná deklarace lidských práv - byla přijata a vyhlášena na půdě Organizace spojených národů Valným shromážděním 10.prosince - Mezinárodní den lidských práv
- 1975 - potvrzena v Evropě na Konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě
- 1990 - Pařížská charta
- 1991 - podepsána Listina základních práv a svobod

signatáři Charty 77 - Pavel Landovský, Pavel Kohout, Jan Ruml, Jana Němcová, Vlasta Chramostová, Ludvík Vaculík, Václav Havel, Jan Patočka, Jiří Hájek

- upozornili širokou veřejnost na porušování lidských práv

XI 23-15:25

ORGÁNY, KTERÉ SLEDUJÍ DODRŽOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV:

1. Komise pro lidská práva - dodržování lidských práv OSN Ženeva
2. Rada Evropy - Štrasburk
3. Evropský soud pro lidská práva
4. Helsinské občanské shromáždění - založeno 1990 v Praze - mezinárodní organizace s cílem podporovat svobodu národů, evropskou hospodářskou a politickou jednotu

XI 23-15:25

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

- součást ústavního pořádku ČR (č. 2/1993 Sb.)
- skládá se ze 44 základních článků, rozdělených do 6 hlav:

1. Obecné ustanovení

- lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i právech
- základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezakázány, neproměnlivé a nezrušitelné
- každý občan může činit, co není zákonem zakázáno a nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá
- základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiných postavení

XI 23-15:25

II. Lidská práva a základní svobody

a) oddíl první - Základní lidská práva a svobody

- každý je způsobilý mít právo na život (nepřípustnost trestu smrti, ochrana lidského života před narozením)
- nedotknutelnost osoby (jejího soukromí) a obydlí (domovní prohlídka jen na písemný příkaz)
- nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému a ponížujícímu zacházení nebo trestu
- garance osobní svobody
- nikdo nesmí být podroben nuceným pracem nebo službám
- ochrana lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména, právo na ochranu před zneužíváním údajů
- právo vlastnit majetek
- listovní tajemství, svoboda pohybu a pobytu, svoboda myšlení, svědomí, náboženského vyznání

b) oddíl druhý - Politická práva

- svoboda projevu a právo na informace, nepřijímat cenzury
- právo shromažďovací, ochrana veřejného pořádku, zdraví, mravnosti, majetku nebo pro bezpečnosti státu
- právo sdružovací (spolky, společnosti, politické strany a hnutí)
- právo účastnit se na správě veřejných věcí

XI 23-15:25

III. Práva národnostních a etnických menšin

- příslušnost k jakékoli národnosti či etnické neměsíne nesmí být nikomu na újmu
- záruka všestranného rozvoje (vlastní kultura, národnostní sdružení, právo šířit a přijímat informace ve vlastním jazyce)
- právo na vzdělání v mateřském jazyce a na jeho užívání v úředním styku
- právo účasti na řešení věci týkajících se národnostních a etnických menšin

IV. Hospodářské, sociální a kulturní práva

- právo na svobodnou volbu povolání
- právo podnikat
- právo pracovat
- právo svobodně se sdružovat v odborech
- právo na slávu
- právo na spravedlivou odměnu
- ochrana žen, mladistvých, těhotných, tělesně postižených
- ochrana rodiny, dětí
- právo na ochranu zdraví
- právo na příznivé životní prostředí

V. Právo na soudní a jinou právní ochranu

- možnost domáhat se svého práva stanoveným způsobem u nezávislého a nestranného soudu
- možnost odepřít výpověď
- právo na právní pomoc
- rovnost ve vyšetřování
- presumpce nevinny

VI. Společná ustanovení

XI 23-15:25

ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE

- Česká společnost na ochranu dětí - nevládní organizace vznikla 1992
hlavní úkol - naplňovat Úmluvu o právech dítěte
- ochraňovat děti před interpersonálním násilím a podpora jejich zdraví a zdravého vývoje

XI 23-16:24

POUŽITÉ ZDROJE:

1. Valenta, M.: Občanská nauka pro střední odborná učiliště, Praha2004, SNP
2. Dudák a kolektiv autorů: Občanská nauka pro střední odborná učiliště, Praha 2003, SNP
3. Hracevcová, M., Bezchlebová, M.: Občanská výchova pro 8.ročník ZŠ a víceletá gymnázia, Olomouc, 1999, nakladatelství Olomouc
4. Galerie Smart program

X 13-18:24